

DUY TH C TÔNG RA I VÀ PHÁT TRI N T I N VÀ TRUNG HOA¹

Lê S n*

c Thích Ca mâu ni tr i qua nhi u n m kh tu², cu i cùng ã thành b c ng Chánh Giác, thành c Th Tôn, t mình t t i c nh gi i giác ng th c s . thích ng c n c c a chúng sinh, Ngài em chân lý hoàn m do mình ch ng ng bi u th ra, c Thích Ca mâu ni ã dùng các lo i ph ng pháp khác nhau giác ng chúng sinh. Có khi Ngài gi ng cho m t ng i nghe, có khi Ngài gi ng cho ông o i chúng, c ng có khi Ngài gi ng cho ch Thiên trên tr i n a. B ng ph ng pháp hi u nghi m nh th , c Thích Ca mâu ni ã thuy t pháp trong vòng g n 49 n m. Nh ng gì Ngài thuy t gi ng trong th i gian lâu dài y, nhi u và a d ng thì th h i làm sao m t ai có th thu t l i l i y và chu n xác toàn b l i gi ng c a th y?

Sau khi c Thích Ca mâu ni nh p ni t bàn thì chúng t c a ngài b m t i s d y d , ch o tr c ti p c a ng i th y toàn n ng. B y gi i t là Ma ha Ca Di p ng ra huy ng 500 t khác c a th y Thích Ca mâu ni, t ch c cu c k t t p Ph t pháp v i mong mu n Ph t pháp tr ng t n v i i, không ph i lâm vào c nh Ph t v ng i thì Pháp b di t. Công c y th t là phi th ng!

Song le, cu c i h i k t t p l n u y ch t p h p có 500 t trong s hàng ngàn t c a c Thích Ca mâu ni, l i ch di n ra trong vòng có ba tháng, nên thành qu c a l n k t t p y ch g m ý ki n c a m t s ng i tuy là nh ng ng i nòng c t g ng i v i th y h n c , c ng không th làm mãn ý t t c c . Vì th , có th cho r ng, quan i m c a l n k t t p y thu c riêng c a h Ma ha Ca Di p, không th i di n cho toàn th Ph t giáo .

Nh t nh là l n k t t p u tiên y còn sót và có nh ng ch ch a th t úng nh ng l i Ph t d y. Ngay trong th i b y gi , có ng i ã phát bi u “Chúng tôi c ng mu n k t t p”, cho th y tình hu ng th c t c a vi c k t t p u tiên là ch a th t s hoàn ch nh.

Trong l n k t t p u tiên có th g i là thu c t k t t p *Ma ha Ca Di p* y, kinh sách t p h p c ch do m t ng i còn nh c ra cho h i ngh nghe (A Nan), r i m i ng i trong h i ngh th m nh. B y gi c ng không có vi c ghi chép, r i tr i qua nhi u l n kh u truy n thì tránh sao kh i sai sót, nh m l n, tam sao th t b n, o l n th t . Vì ph i nh n hai tr m n m sau, vào th k th III tr c CN, th i vua A D c [A D c v ng (273 - 232 tr c CN)] m i có kinh Ph t b ng ch vi t xu t hi n. V n t ghi chép các kinh sách th i vua A D c còn r t l n x n, khác nhau v ch ng lo i, th x , xu t nh p thì có th t ng t ng mà bi t c r ng nh ng ghi chép kinh sách vào th i y khó mà m b o úng hoàn toàn c.

¹ D ch t sách Duy Th c tông c a Hòa th ng Thích Nh Ý, do Ba Th c th xã n hành.

(*) T i n s , V n phòng Qu Gi i th ng Tr n V n Giàu, Email: lesophonphuongngoc@yahoo.com

Lina, trong gì i Ph t giáo th i b y gi ã m s c thái *tông phái*, m i tông phải thì tông phái nào u mu n làm cho thích ng lý lu n c a tông phái mình thì ch ng nh ng thêm b t câu ch trong Kinh, Lu t, k c nh ng câu ch ch a ch c úng là l i c Thích Ca mâu ni gi ng hay không n a. Qua di n trình nh v y, th b ph n Kinh Lu t c a th i y hi n t n có th nào cho r ng Kinh, Lu t y khái quát giáo pháp c a c Thích Ca mâu ni hay không? Có th nào cho r ng Kinh, Lu t y là i bi u nghiêm túc nh t cho Ph t giáo hay không?

Nhóm Ca Di p, A Nan, u Bà Di ng ra ch trì vi c k t t p l n u. K t qu ã c các nhà vua cùng v i các i th n th i b y gi b o h , qu ng bá r t m nh. Giáo pháp Ti u Th a tr thành ch l u, còn giáo pháp i Th a v n còn ti m n.

Ba tr m n m sau n a thì kinh i n i Th a m i th y l u hành. Nh ng gì t kinh i Th a vi t ra không th phân ra cái nào tr c cái nào sau so v i kinh i n Ti u Th a. Kinh i n i Th a l i c nhi u l n k t t p n a, l i s n sinh nhi u tông phái, ngày càng dùng *bi u t ng s v t* mà phát tri n hoành tráng, hình thành lý lu n c b n cho h c thuy t c a m i tông phái.

Trong kho ng sáu tr m n m sau khi c Ph t nh p di t thì xu t hi n B tát Mã Minh, ng i u tiên t o l p m m m ng giáo pháp i Th a và b t u ra s c x ng Ph t pháp i Th a. Ti p theo, sau ó B tát Long Th ra i, d a theo “ *i Bát Nhã kinh*”, Long Th ã so n các sách “*Trung lu n*”, “*Bách lu n*”, “*Th p nh môn lu n*”. B tát Long Th phá kh p các phái *H u ch p*, xi n d ng t t ng *Không ngh a r t* ráo c a i Th a. T ó, t t ng *Không ngh a c a* i Th a tr nên h ng th nh. T t ng *Không ngh a c a* i Th a chi m th ch l u. Song, ý ngh a v *Không rôt ráo* không ph i c toàn th chúng sinh ti p thu, ch nh ng ng i *th ng c n l i trí* thông gi i. còn nh ng ng i *li t c n n trí* thì không d gi.

Kho ng chín tr m n m sau khi c Ph t nh p di t thì xu t hi n B tát Vô Tr c. Ban u, Vô Tr c xu t gia tu h c v i phái *Nh t thi t H u B* thu c phái Ph t giáo Ti u Th a, tu t p *Không quán*. Tu *Không quán* ch ng ã quá lâu mà ch ng hi u nghi m, tinh th n b t c quá, Vô Tr c ã t ng mu n t sát, nh ng r i ch t nh n tôn gi Tân u Na có l n n giáo hóa, lý gi i r t sâu s c. B y gi trong lòng Vô Tr c tuy ch a th y th a mãn, cho r ng theo o lý y thì không th viên mãn. Th r i, Vô Tr c ch ng ng *i Th a không ngh a*. Vô Tr c còn mu n cho ng i i tin t ng h n, li n thuy t gi ng các Lu n nh “*Du già s a lu n*”, “*Bi n trung biên lu n*” và nhi u Lu n khác n a. Vô Tr c ã ra s c ho ng d ng giáo pháp thâm m t th i k th ba. Vô Tr c c n c vào các kinh lu n nh “*Gi i Thâm m t kinh*”, “*Du già s a lu n*”, r i vi t sách “*Nhi p i Th a lu n thích*”, ho ng d ng giáo ngh a *Tam tính Duy th c*. n cu i i, Vô Tr c vi t sách “*Duy Th c tam th p lu n*”, tr thành khoa vàng lu t ng c c a Duy Th c tông. Sau ó, l i c Th p i lu n s qu ng thích sách Lu n này c a Vô Tr c khi n cho Duy Th c tông i h ng th nh, tr thành ch l u trong dòng ch y Ph t giáo.

Ph t à tr th m y ch c n m, Ngài giáo hóa chúng sinh mà i thuy t gi ng nhi u n i, mà c n b n nh t c a Ngài là thuy t pháp v “*Vô ngã mà có nghi p qu*” , chân lý mà ích thân Ph t à ch ng ng , r i Ph t à tuyên d ng r ng rãi m t cách rõ ràng nh ng gì b n thân mình phát hi n ra c ã làm m t t càn quét

những k ch p ch t và th c ngã c a các tôn giáo th n quy n th i b y gi t i n . Nh ng thuy t pháp mang hàm ngh a r t sâu s c, không là t vô th y n nay chúng sinh quen ti p thu v ng ch p h u ngã, cho nên xem nh ng bi u hi n v m t hi n t ng. Vô ngã mà có nghi p qu , có v r t mâu thu n, b i vì không có tôi thì ai chi ph i nghi p qu ch th t là khó hi u?

Khi c Ph t còn t i th , các t ã t ng em v n này h i Ph t, thì tùy ng i h i, c Ph t dùng công c trí tu mà khai th cho riêng ng i y. M i ng i u c thông hi u nh c ích thân c Ph t gi i rõ h t. Nh ng sau khi c Thích Ca mâu ni nh p di t, không còn b c i trí tu d y b o thì chúng t i v i v n “Vô ngã mà có nghi p qu ”, tuy b n thân h có th ti p nh n c. nh ng không th gi i thích th t y và r t ráo cho nh ng ng i th c m c h i mình, nh t là v n v “Vô ngã mà có nghi p qu ”, mà không gi i thuy t th a áng thì không xong. Vì th , các phái Ph t giáo u d a vào thánh giáo lý tìm c n c gi i quy t v n tr ng tâm này c a Ph t giáo. Ví nh phái Ph t giáo Ti u Th a Sa Bà a B , c T B , i Chúng B , Hóa a B , phái Chánh L ng B , Th ng Toa B , Kinh B u chú tr ng gi i quy t v n “Vô ngã mà có nghi p qu ”.

M t khi h u k ch p i v i mình t c là mình ã r i quá xa giáo ngh a “Vô ngã mà có nghi p qu ” c a Ph t à r i ó! Vì th mà B tát Long Th ra i k i ch p h u, x ng thuy t i Th a không ngh a, ng lo t càn quét H u ch p c a các phái Ph t giáo th i b y gi , làm cho t t ng Không tông r c sáng. Tr b k ch p c a th c h u, ch p tr c c a Không l i s n sinh ra, áng th ng cho chúng sinh không ch p Không mà ch p H u..

Trong vòng chín tr m n m sau khi c Ph t di t , B tát Vô Tr c ra i làm vi c c chính cái thiên Ch p H u Ch p Không c a chúng sinh.

C n c vào 6 kinh, m i m t lu n mà kinh “Gi i Thâm m t kinh” x ng tôn giáo c a Duy th c Trung o li u ngh a là “Ngo i c nh phi h u, n i th c phi vô”.

Nói ngo i c nh phi h u, không ph i ph nhân s t n t i khách quan c a ngo i c nh mà là phá cái Ch p tr c c a chúng sinh i v i ch pháp th c h u.

Nói N i th c phi vô c ng không ph i kh ng nh s t n t i c a ngã mà là ki n l p th c ch chân d c a vi c chuy n l u c a nghi p qu . Theo B tát Vô Tr c thì ó không ph i c n c chính áng c a vi c ki n l p nghi p qu . Trong kinh giáo mà B tát Vô Tr c ã ti m tâm nghiên c u, ch ng nh ng tìm ra m t cái gi i là A L i Da th c, mà còn tìm ra trong kinh “T ng nh t A hàm kinh” có m t o n kinh v n làm ch ng:

“Chúng sinh trong th gian phát A L i Da, vui A L i Da, hân hoan A L i da, vui m ng A L i Da, vì v y c n ph i d t b A L i Da. Cho nên khi nghe gi ng Chánh pháp thì ph i cung kính l ng nghe, tr c u gi i tâm, pháp tùy pháp h nh, c Nh Lai ra i là vi c c c k hy h u, thì Chánh pháp m i xu t hi n trên th gian này”,

Mu n c t t sinh t thì ph i nghe thuy t gi ng Chánh pháp, d t b A L i Da thì m i c gi i thoát th t s . o n v n này bí m t khai th tinh th n l u chuy n sinh t c a sinh v t h u tình liên quan n A L i Da Th c y!

Sau khi Bát Vô Trắc tìm ra các kinh văn, thì thấy rằng bản ý của Phật là không chỉ nói về sáu hoạn nạn mà là cái bên ngoài ý về sáu và ý của nó, nó mang một cái tâm thức - A L i Da Th c. Nhưng thì còn tìm thấy những người khác là tâm, A à Na, Ch ng T Th c, Th ng Nhi t Th c, những danh từ của A L i Da Th c

Ví dụ trong kinh “*Th a A T t Ma kinh*” vì:

“*T th i vô th y n gi i nh t thi t pháp ng y u có các lo i thú cho n khi ch ng c ni t bàn.*”

Còn có một là:

“*Do nhi p t ng ch pháp, t t th y ch ng t th c nên có tên là A L i Da Th c, th ng ch ngã khai th*”.

Kinh “*Gi i Thâm m t kinh*” thì ghi:

“*A à Na Th c r t là t vi sâu xa, t t th y ch ng t nh dòng n c l , ngã vu phàm ngu b t khai di n, ng i r ng b phân bi t ch p là ngã.*”

Kinh “*Hoa Nghiêm kinh*” vì:

“*Tam gi i duy nh t tâm, ngoài tâm không có bi t pháp, t tâm Ph t n tâm chúng sinh, là ba vô sai bi t*”.

Các kinh Thánh giáo thì có hai phái Phật giáo là Th a, Ti u Th a đã tìm kiếm những lời, lời còn thêm suy luận trên lý luận của, như là có thành lập A L i Da Th c, ích xác là chỉ tinh thần của sinh vật chuyển động, tự nhiên là kiến lập A L i Da Th c mà nên. Mà A L i Da Th c chuyển hóa luôn luôn như dòng nước chảy, là một cách phi chuyển động, loại này pháp *th c ch p* mà kiến lập *ng hi p qu*, một cách hiển nhiên là không làm sai làm trái với những thánh ngôn “*Vô ngã mà có ng hi p qu*” của Phật. A L i Da Th c hiển nhiên thành tựu những cái, ái, l c, hân, h c a loài h u tình, chúng có những quan hệ liên kết với nhau. Tự nhiên, có mang một kh n ng «ái» mà cái tâm thức tự nhiên của A L i Da Th c. Cái tâm thức tự nhiên phi sâu xa tinh t , bi n n i tam t . Cái “ái” thì những người tạo ra A L i Da h ng tr , suy đoán có cái ngã tự nhiên. Cái h ng tr t l ng y ch p cái th c th 8 là *A L i Da Th c*, chúng những làm th c s c a ngã, mà còn làm những pháp, gây ra những *tám lo i th c c a* loài h u tình.

Như thế thì với lý luận tự nhiên, Bát Vô Trắc đã hoàn thành việc tạo nên một bản Luận “*Nhi p i Th a lu n*” một loại khái niệm ban đầu (s hình) của Duy Thức học, rồi sau đó, Bát Vô Trắc thân tiếp tục phát triển vì tác phẩm này của Vô Trắc, những người ra sức xây dựng Duy Thức học. Nhưng cuối cùng, Bát Vô Trắc thân viết sách “*Tam Th p Duy Th c lu n*”, trở thành một trong kho tàng sách quý Duy Thức học. Về sau có thể nói rằng những người như H Pháp, Trần Na... xây dựng những hai cuốn Luận này cho Duy Thức học mà làm cho lưu truyền dòng học thuyết Phật giáo. Những người này sau thì Luận của H Pháp làm *cu c t p i thành*, giáo nghĩa Duy Thức tông như vậy mà phát huy những cái

o0o

Duy Th c tông Trung Hoa v n ã c mạnh nha t th i L c Tri u, n nhà ng thì Tam T ng pháp s Huy n Trang chính th c làm *gia d h hi u* vào n m 600 CN t i huy n Tr n L u t nh Hà Nam.

Huy n Trang xu t gia t nh , t ng h c các kinh lu n nh Ni t bàn, T Huy n, Nhi p lu n, Thành th c, Câu xá. B y gi t i Trung Hoa, ng i ta gi i thích kinh i n Ph t giáo b t nh t, không thuy t nào áng tin c khi n Huy n Trang v i bao i u nghi ng , i tìm h c h t các th y gi i trong n c h t m y n m tr i mà v n ch a th y th a mãn, nên phát tâm tìm n t n g c phát sinh o Ph t c u h c. Vào niên hiêu Trinh Quán th ba tri u ng, Huy n Trang m t mình Tây du, i qua tám tr m d m sa m c, tr i qua bao gian nan hi m nguy, ôi khi ph i ng u v i cái ch t m i tìm n chùa Na L n à n , r i c i s Gi i Hi n, m t Lu n s Duy Th c h c hàng u th i b y gi nh n làm t thân c n. Huy n Trang c Gi i Hi n truy n cho các lu n *Du Già*, *Hi n D ng*, *Bà Sa*... V sau, Huy n Trang c g p c s Huy n Giám r i c nghe Huy n Giám nói v ý ngh a Duy Th c h c sâu s c c a B tát H Pháp, nên ân c n c u h c, r i c th y Huy n Giám truy n th t n tình. Niên hi u Trinh Quán th m i chín nhà ng, Huy n Trang v n Tr ng An, a theo hai xe l n nh ch a y kinh lu n Ph t giáo. Huy n Trang d ch và chú gi i sách c a Th p i lu n s có n c tr m quy n. Lão s T Ân kh o sát r tr ng Duy Th c tông, th y nhi u ng i khó th trì, bèn nh i s Huy n Trang nhu h p v n ngh a c a Th p lu n thành m t b n, d ch thành sách “*Thành Duy Th c lu n*” 10 quy n, l u hành n ngày nay.

Lu n s H Pháp l p ngh a c c k viên mãn. Nhi u tác gi gi ng gi i u l y t trong sách c a lu n s H Pháp, nên trên u sách u có câu “*B tát H Pháp t o*”. S T Ân theo l i truy n d y c a Huy n Trang ghi chép thành 20 quy n, phát d ng ý ngh a sâu r ng, t ng thêm gi i thích kinh lu n thì Duy Th c tông m i thành m t tông phái c l p không còn nh p nh ng nh tr c n a. Sau khi i s Huy n Trang v n Tr ng An, trong vòng hai m i n m, m t m t i s b i d ng cho t , m t m t t ch c vi c d ch kinh Ph t. ích thân i s Huy n Trang ã d ch t ng c ng 76 b kinh g m m t ngàn ba tr m b n m i b y quy n là m t nhà d ch kinh Ph t ki t xu t nh t trong l ch s Trung Hoa. Huy n Trang là ng i t n n móng cho Duy Th c tông Trung Hoa.

Tr c khi i s Huy n Trang lên ng v n c thì n , s ã t ng ki n l p y u ngh a c a Duy Th c tông em treo n i ngoài c ng h c vi n Ph t giáo, tuyên b thách th c v i toàn gi i hoc thu t n c n r ng:

“*N u có ng i lu n thuy t ánh b i tôi v vi c l p ra Duy Th c tông thì Huy n Trang tôi xin l y sinh m ng ra t t i*”.

B y gi ch ng có ai ph n bác n i l p lu n c a Huy n Trang, cái tâm h c d ng c a i s ph i nói là s m t. Qu c v ng các n c trên toàn n u th nh Huy n Trang n n c mình gi ng thuy t giáo ngh a Duy Th c. Thanh danh c a i s c truy n bá i r t xa, c c k danh giá. Còn i v i Ph t giáo s Trung Hoa thì Huy n Trang là m t du h c sinh c u pháp ã làm r ng danh n c Trung Hoa trên v ài qu c t . C ng hi n to l n c a i s Huy n Trang ch ng nh ng v Ph t giáo, mà còn tao c nh h ng r t l n n l ch s v n hóa Trung Hoa mà không m t v cao t ng nào sánh n i. Th i gian mà i s Huy n Trang

gi ng thuy t truy n bá giáo ngh a Duy Th c có b n t tài gi i c ng i i gi là t tri t, ó là *Th n Ph ng*, *Gia Th ng*, *Ph Quang* và *Khuy C* .

Th n Ph ng n i ti ng tr c h t, v sau thì Viên Tr c càng n i ti ng h n.

Theo truy n thuy t, Viên Tr c khi tu i ã khá cao m i theo h c v i v th y u tiên g n hai m i n m, r i m t l n i s Huy n Trang gi ng thuy t Duy Th c, Du già cho Khuy C , Viên Tr c nghe l m c, mà vì t nên sách “Duy Th c s v n”. Viên Tr c n i ti ng ch ng kém Khuy C trong vi c gi ng thuy t Duy Th c. Nh ng vì Viên Tr c không c truy n th chính quy, ôi khi t phát ý riêng làm r i lo n chính tông, nên t c a Khuy C là Tu Duyên vì t sách “*Li u ngh a ng*” 13 quy n c chính Duy Th c h c. t c a Tu Duyên là Châu Phúc l i t i p t c vì t sách “*Di n bí*” 14 quy n gi i thích thêm. Khuy C s ng i ta ch a hi u t ng t n ý ngh a c a *Duy Th c* nên vì t sách “*Khuông y u*” b sung.

Mu n thông t c Duy Th c lu n tr c h t ph i h c t p *Thu t ký*. Mu n thông t *Thu t ký* thì tr c tiên ph i h c t p ba cu n sách chú s là *Khuông y u*, *Li u ngh a ng*, *Di n bí*. ó là các sách ch y u cho ng i h c t p Duy Th c h c.

B i vì Viên Tr c và Khuy C vì t sách chú gi i, gi ng thuy t v Duy Th c h c g n nh ng th i nên d n d n Duy Th c h c Trung Hoa phân làm hai phái. Phái Khuy C n i ti ng nh t là có các v Tu Duyên, Trí Châu, Nh Lý... Phái Viên Tr c n i ti ng nh t có các v o Ch ng, Tu Quán, Ngh a T ch... Nh ng suy cho cùng thì xu t phát t Khuy C m i sáng ngh m i nhà chú gi i, r i chính Viên Tr c gi i rõ h n trong sách “*Thu t ký*”, cho nên ng i i sau xem Thuật ký c a Viên Tr c là khoa vàng lu t ng c c a Duy Th c tông. Duy Th c tông phát tri n c là nh b n ng i, s t Huy n Trang, nh t Khuy C , tam t Viên Tr c, t t Trí Châu. T t t Trí Châu tr i, không rõ truy n th a ra sao n a, th l c c a Duy Th c tông suy d n.

Tháng 9 n m 2015

Lê S n